

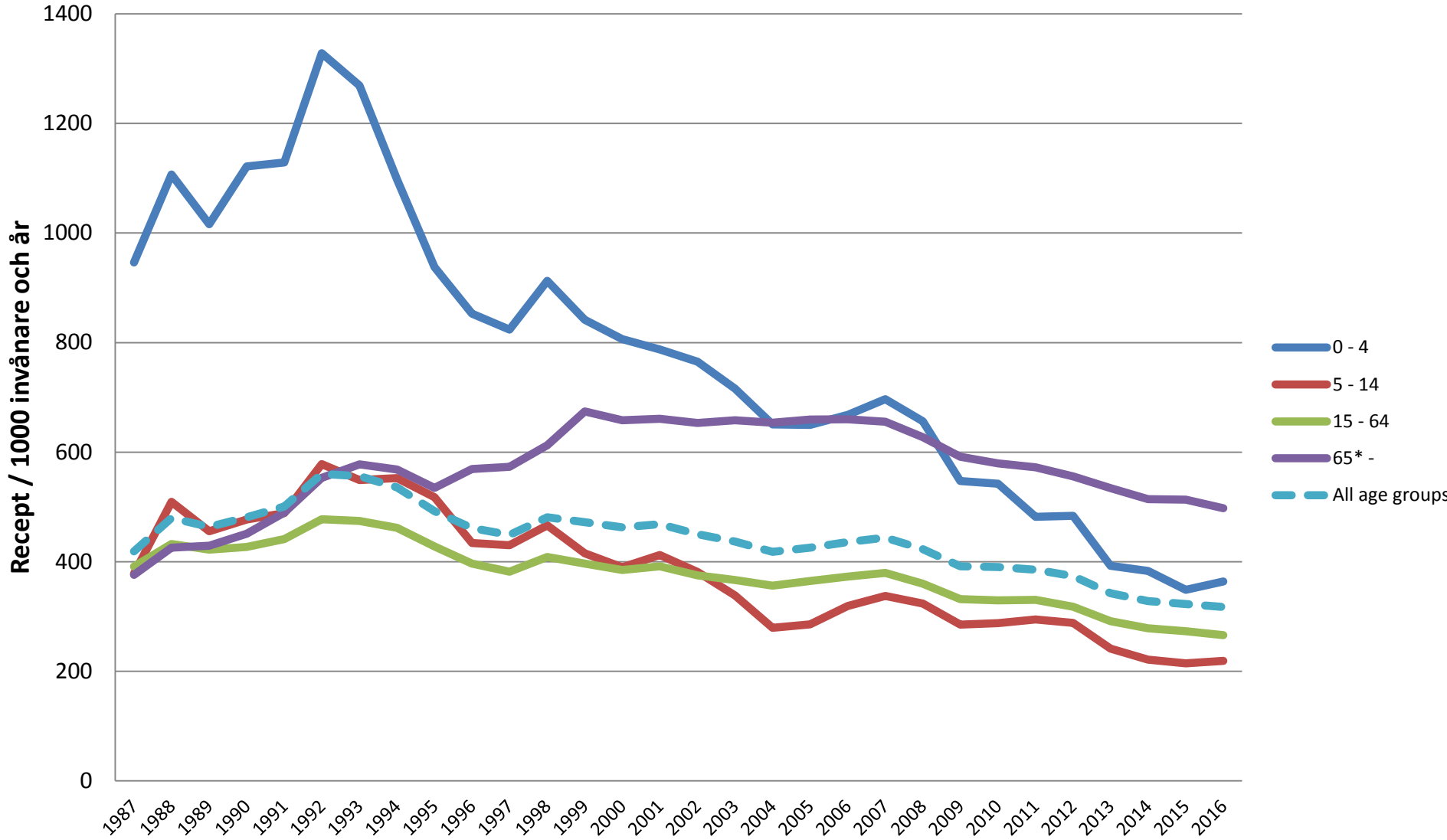
Samverkan mot antibiotikaresistens

Antibiotikaförbrukning i Stockholms län (SLL)

Årsrapport 2016

Öppenvård och sjukhus

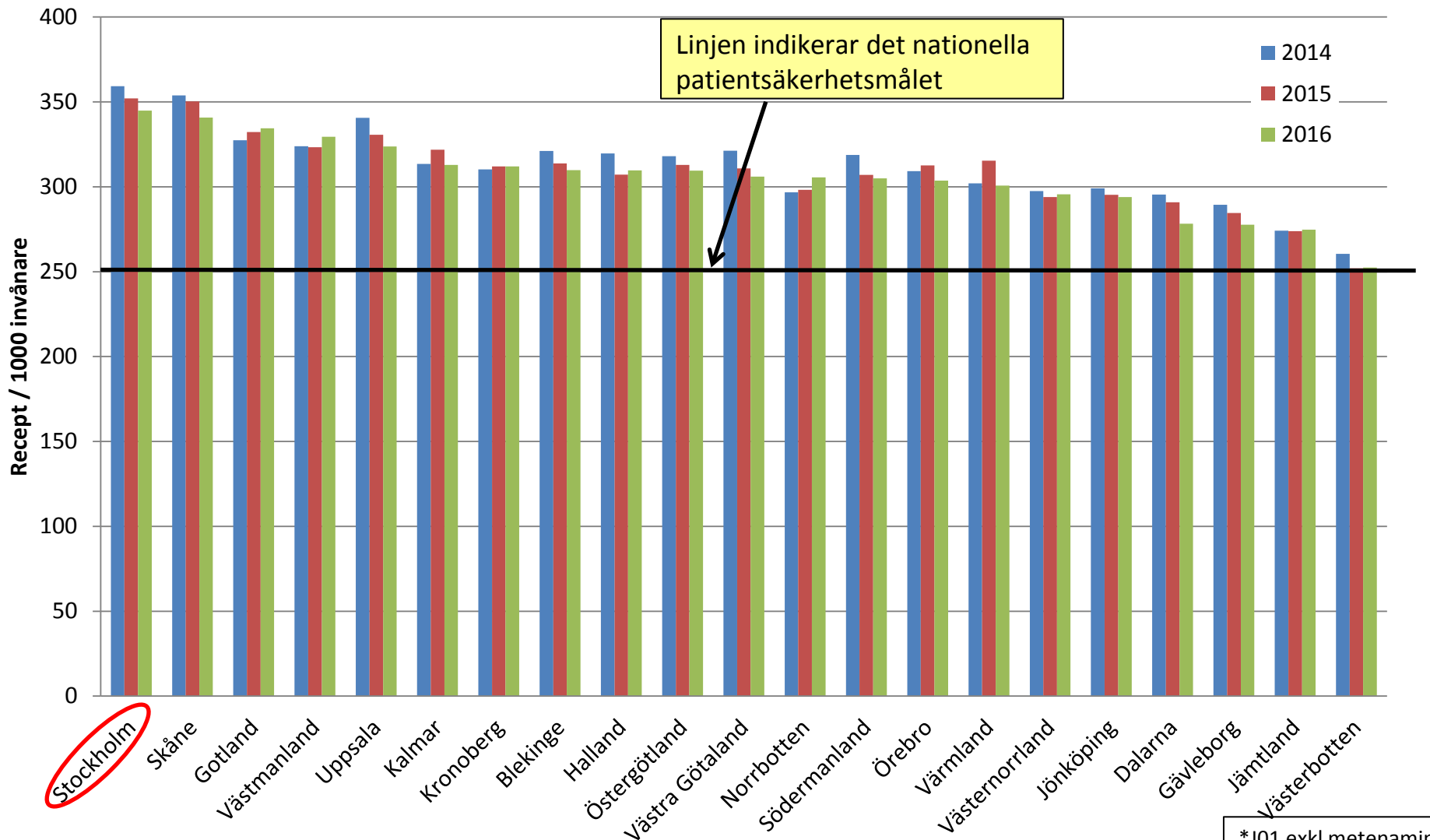
Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år för olika åldersgrupper i Sverige

2016 sågs en liten minskning (- 2 %) av uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Sverige jämfört med 2015. Recept till barn 0-4 år ökade med 4,4 % under 2016 efter en längre tids nedgång.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och län 2014-2016

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

*J01 exkl metenamin

2016 sågs en minskning med 2 % av uthämtade antibiotikarecept i Stockholms län jämfört med 2015. På nationell nivå minskade uthämtade antibiotikarecept också med 2 %. För att nå det nationella målet behöver antibiotikaförskrivningen fortsätta minska i Stockholms län. Stockholms län har högst förbrukning i landet (345 uthämtade recept per 1000 invånare och år jämfört med Skånes 341). Västerbotten ligger nära det nationella målet.

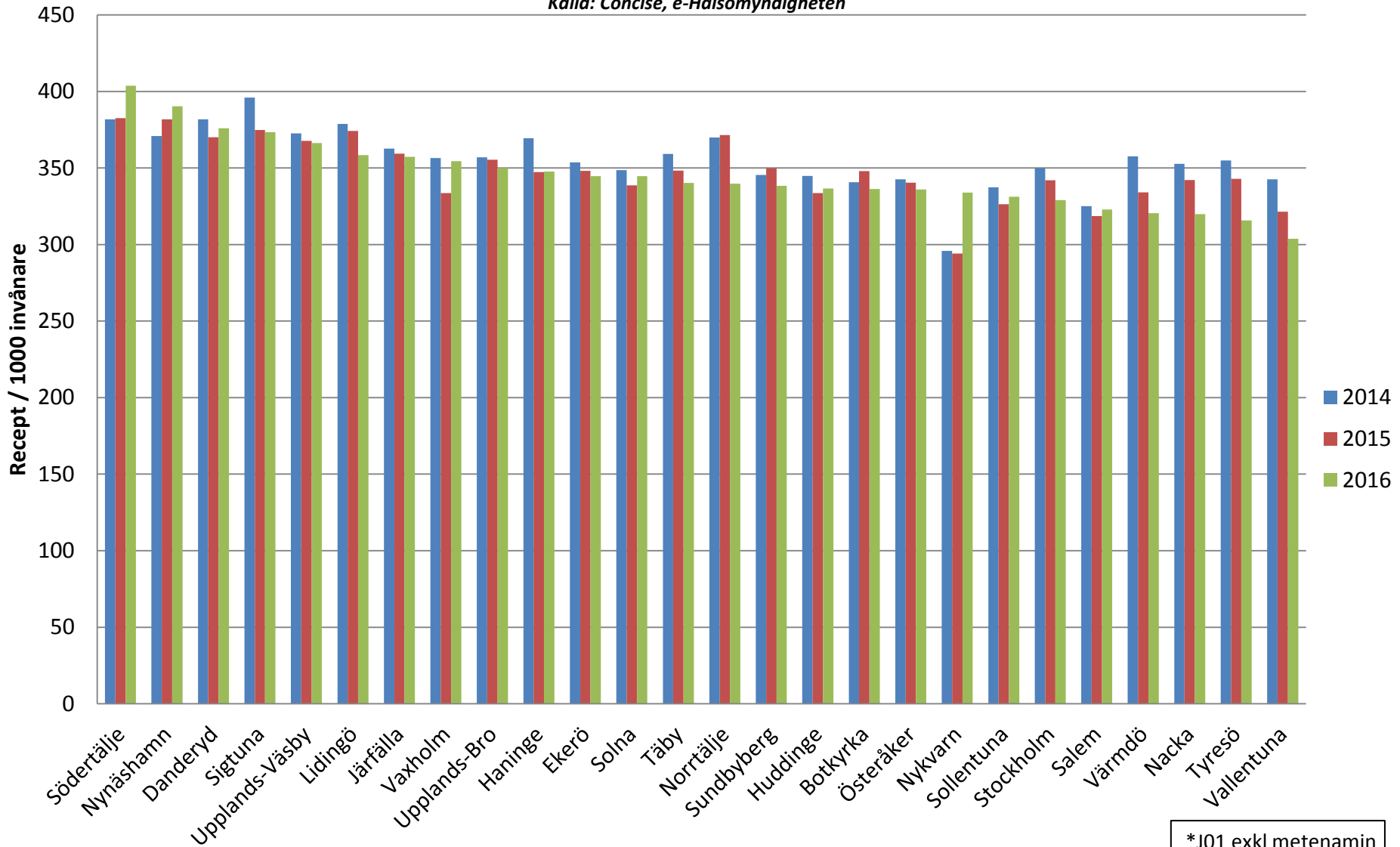
Öppenvårdsförsäljning antibiotika (J01 exkl metenamin) Recept/1000 invånare (beräknat med avrundat värde)

	1 jan - 31 dec 2015	1 jan - 31 dec 2016	Diff	Diff %
Stockholm	352	345	-7	-2%
Skåne	350	341	-9	-3%
Gotland	332	334	2	1%
Västmanland	323	329	6	2%
Uppsala	331	324	-7	-2%
Riket	323	318	-5	-2%
Kalmar	322	313	-9	-3%
Kronoberg	312	312	0	0%
Blekinge	314	310	-4	-1%
Halland	307	310	3	1%
Östergötland	313	309	-4	-1%
Västra Götaland	311	306	-5	-2%
Norrbottn	298	306	8	3%
Södermanland	307	305	-2	-1%
Örebro	313	304	-9	-3%
Värmland	315	301	-14	-5%
Västernorrland	294	296	2	1%
Jönköping	295	294	-1	0%
Dalarna	291	278	-13	-4%
Gävleborg	284	278	-6	-2%
Jämtland	274	275	1	0%
Västerbotten	252	252	0	0%

Källa: eHälsomyndigheten, Insikt

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och kommun 2014-2016

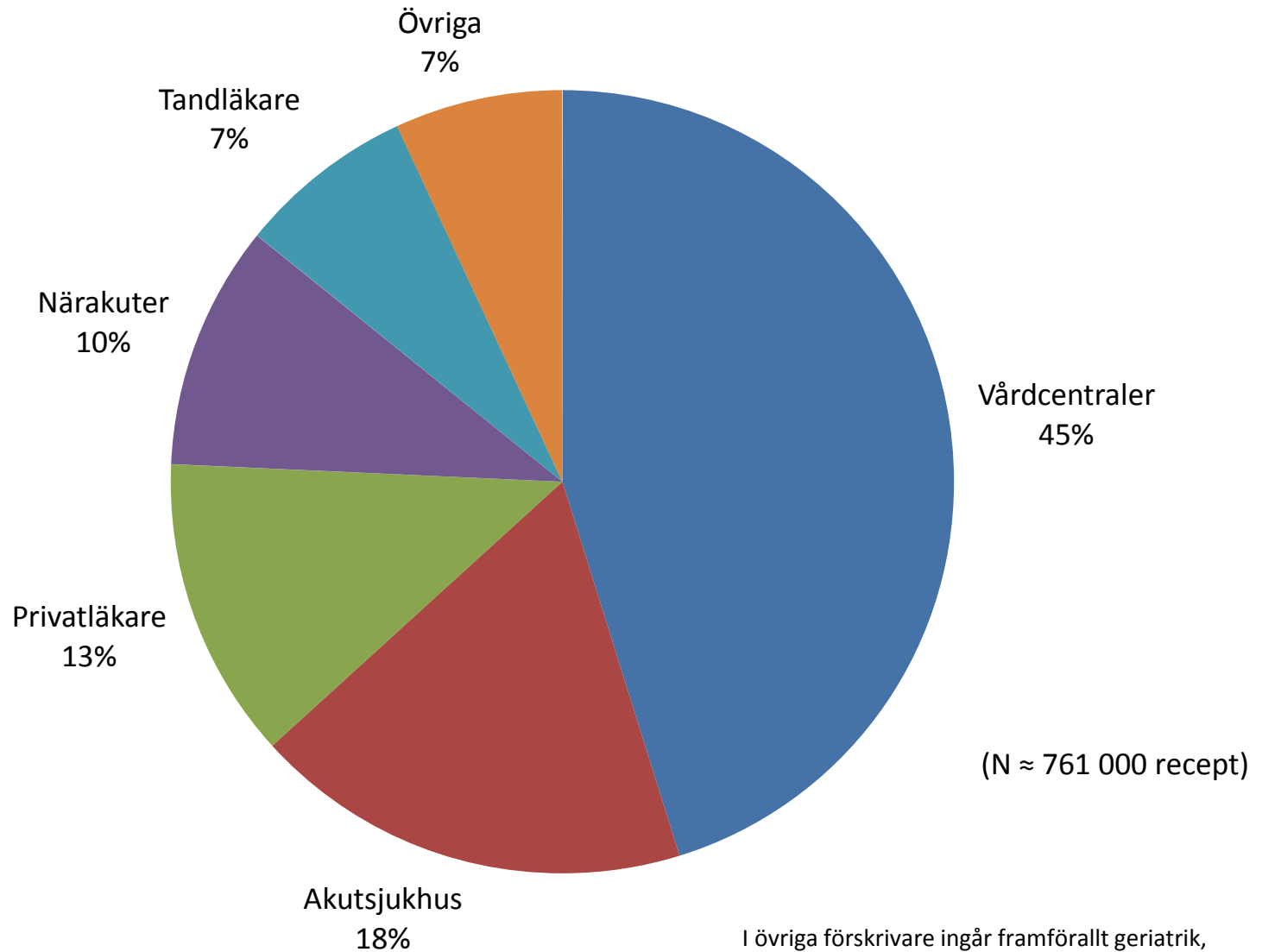
Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

*J01 exkl metenamin

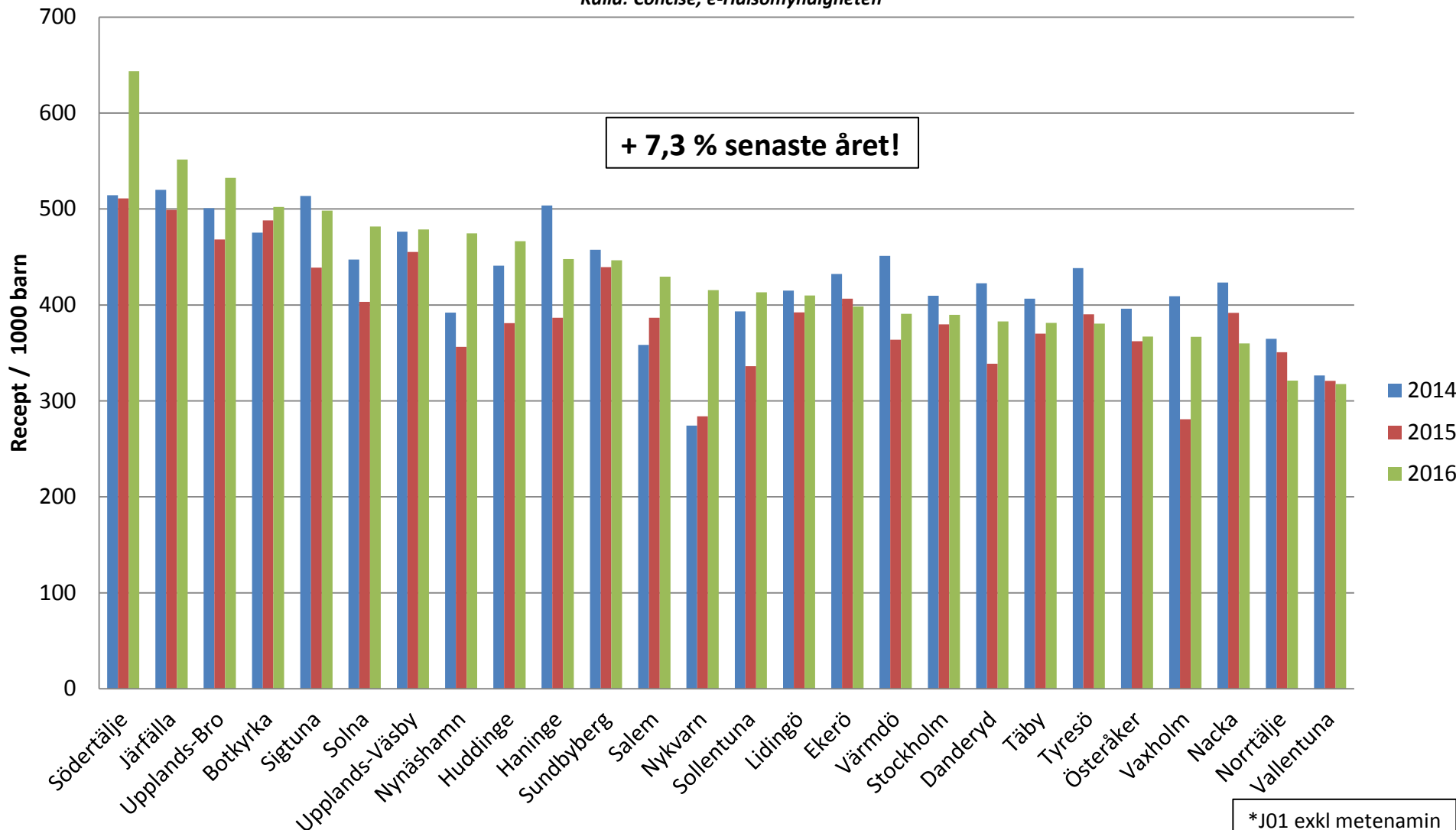
Uthämtade antibiotikarecept visar blandad utveckling i kommuner inom SLL sedan föregående år. Totalt minskade uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare med 2 % under 2016. Skillnaderna mellan olika kommuner är mindre nu än tidigare år.

Vilka förskrev antibiotikarecept i SLL 2016?

Uthämtade antibiotikarecept* till barn 0-6 år i respektive kommun 2014 - 2016

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

*J01 exkl metenamin

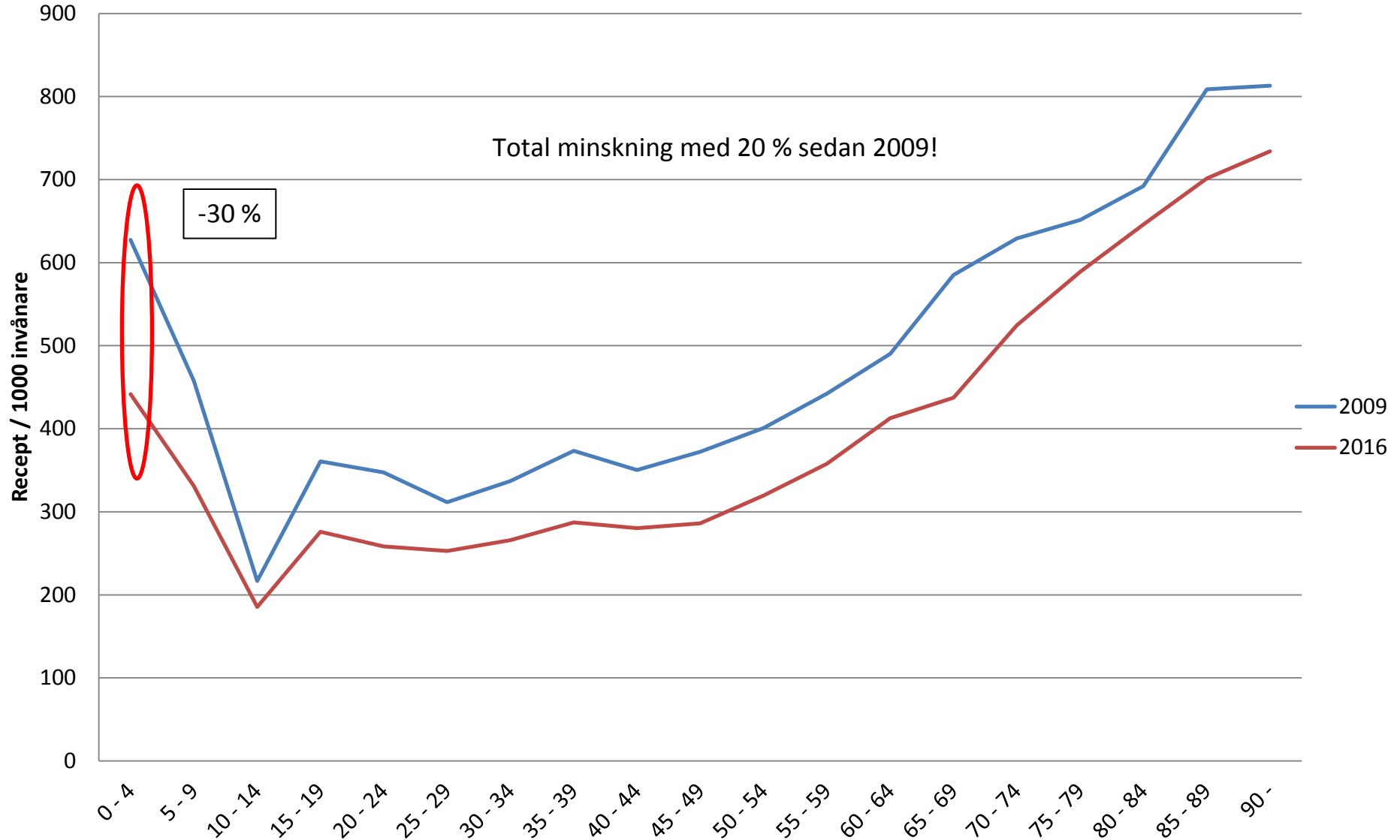
Antalet antibiotikarecept till barn 0-6 år ökade med 7,3 % 2016 jämfört med 2015.

En påtaglig ökning efter flera års minskningar.

Det finns inga säkra medicinska förklaringar till de i vissa fall stora skillnaderna mellan kommunerna.

Uthämtade antibiotikarecept* per åldersgrupp i SLL 2016 jämfört med 2009

Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

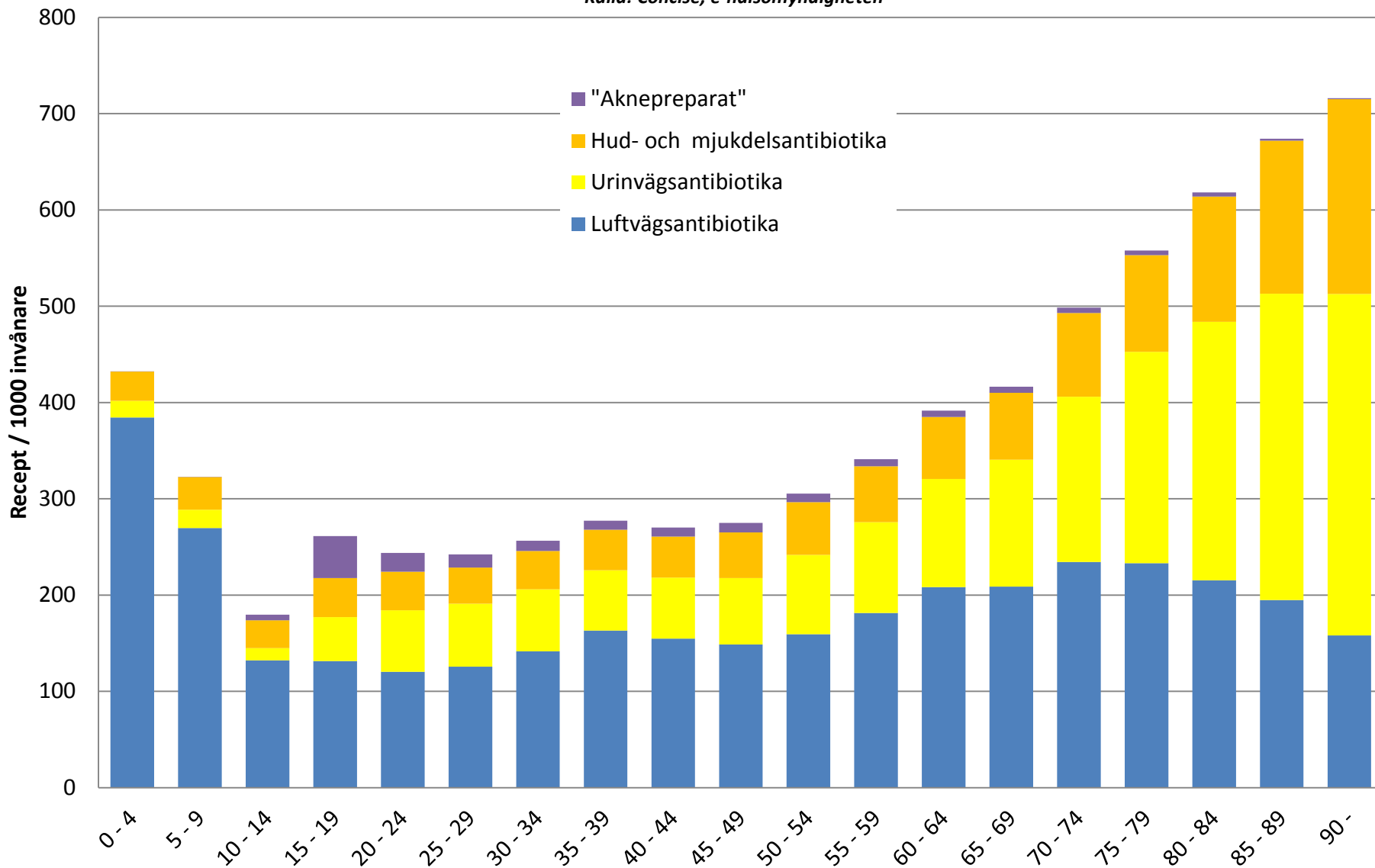

Mellan 2009 och 2016 har antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp särskilt minskat för barn under 10 år.

Totalt sett har uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare minskat med 20 % sedan 2009 i länet.

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp i SLL 2016

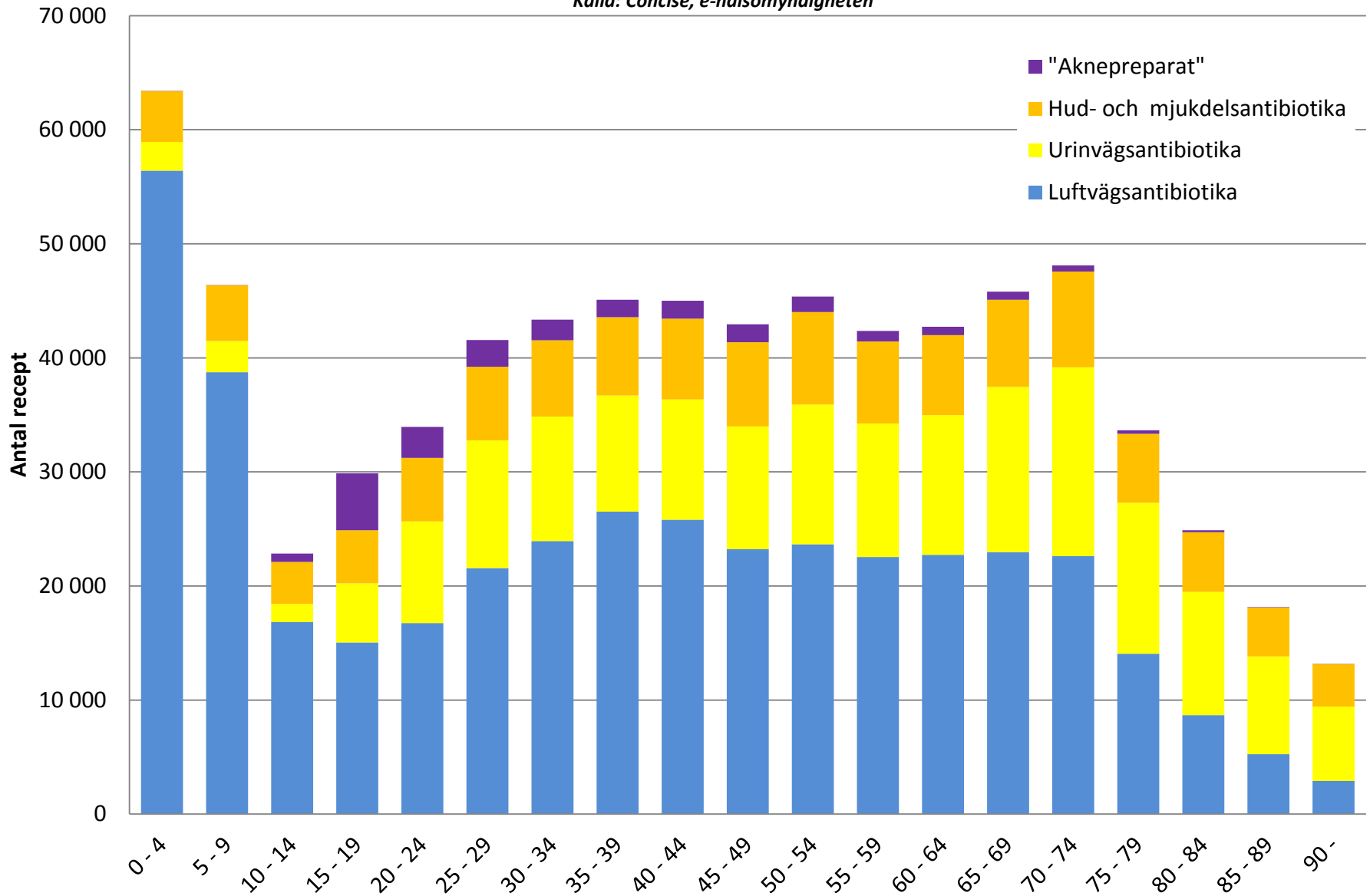
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

De allra äldsta medborgarna hämtar ut flest antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp. Luftvägsantibiotika dominerar bland små barn medan nästan hälften av alla antibiotikarecept till de äldsta utgörs av urinvägsantibiotika.

Uthämtade antibiotikarecept per åldersgrupp i SLL 2016

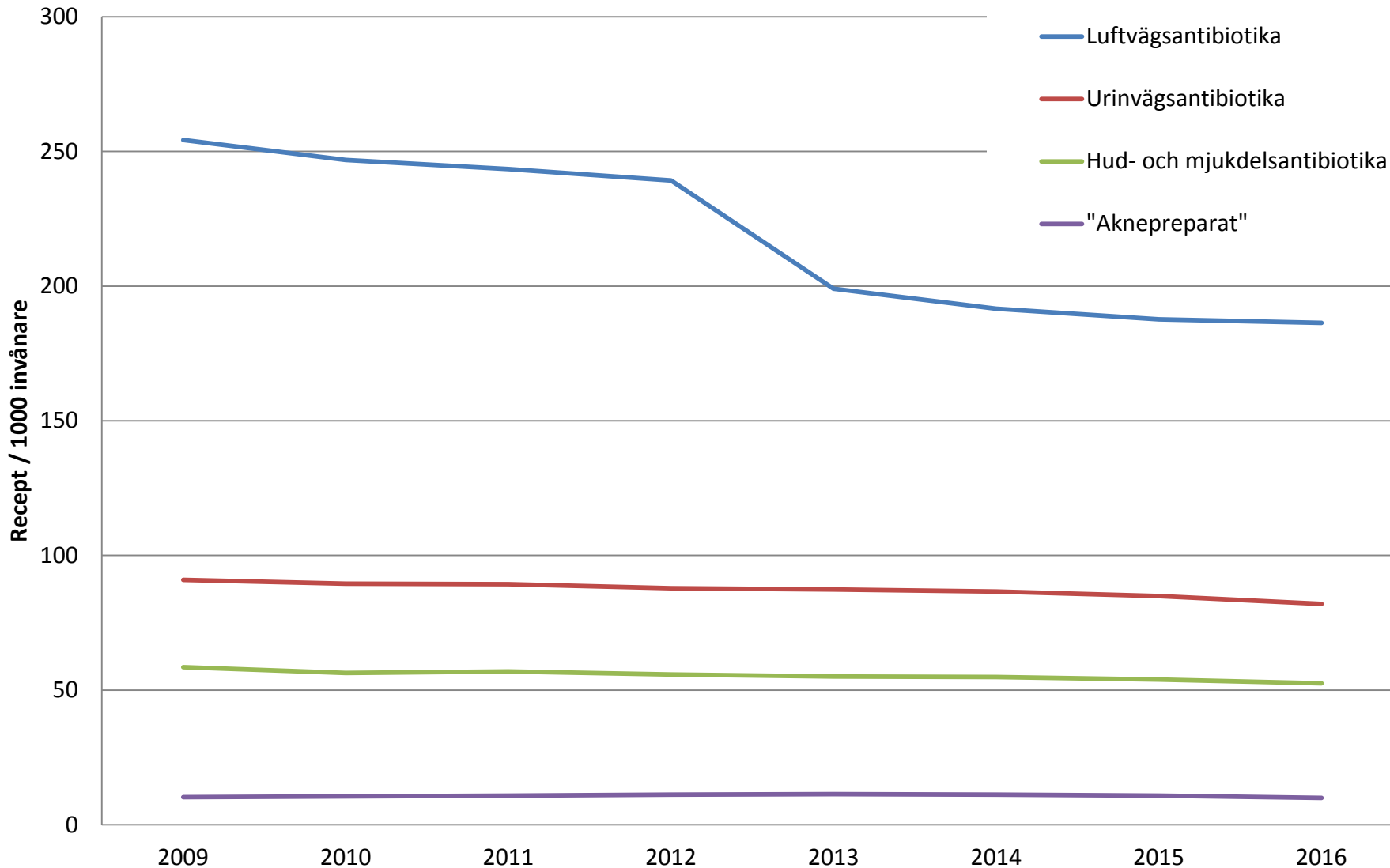
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

Sett till totala antalet uthämtade antibiotikarecept får små barn flest recept. Luftvägsantibiotika dominerar. De allra äldsta åldersgrupperna innehåller färre individer och därför blir antalet antibiotikarecept till dem heller inte så många.

Olika typer av antibiotikarecept per år till invånare i SLL

Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

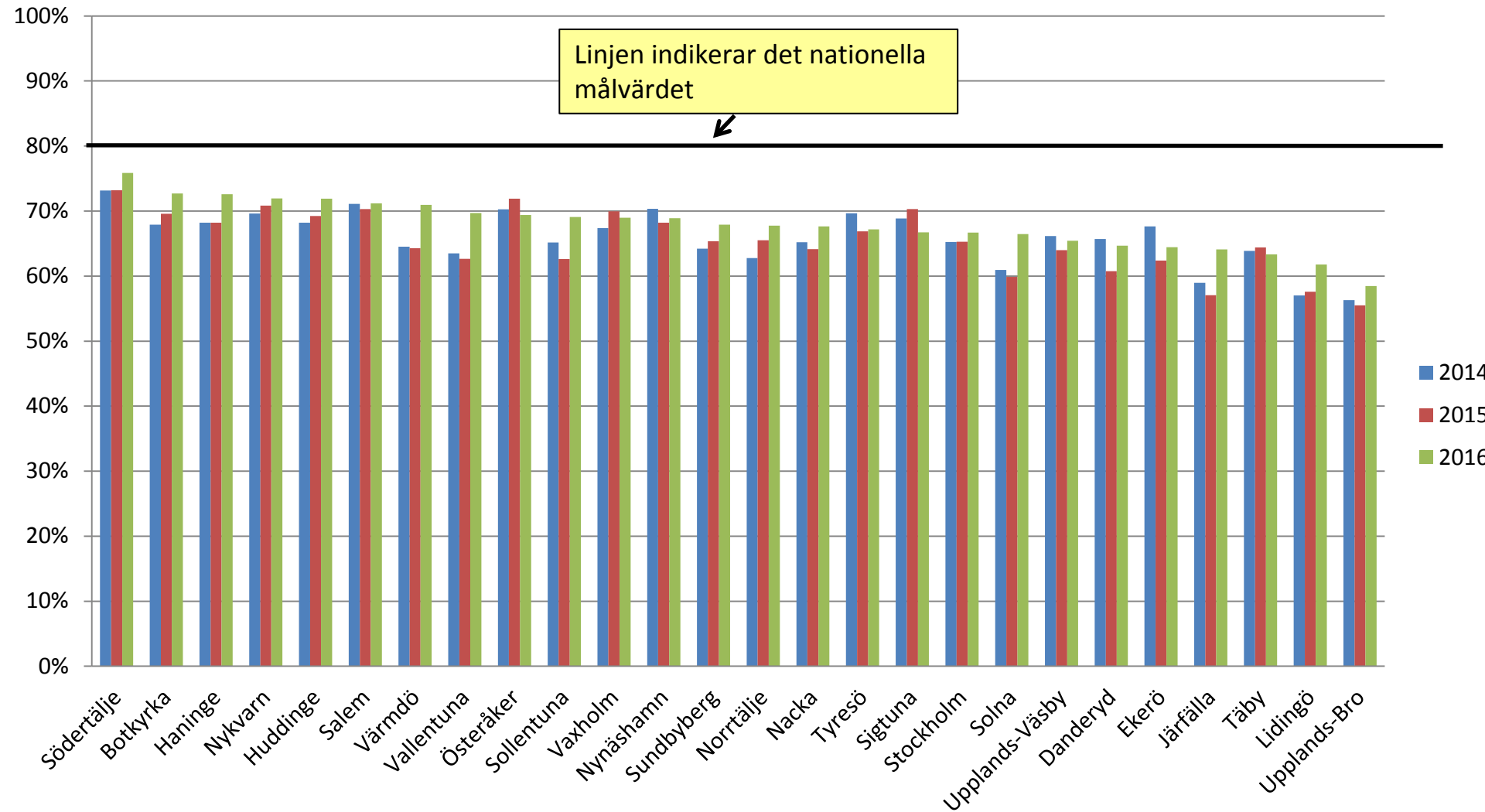

Sedan 2009 är det framförallt luftvägsantibiotika som minskat till befolkningen i SLL. Förbrukningen av övriga antibiotikatyper visar också en svagt sjunkande trend de senaste åren. Under 2016 minskade luftvägsantibiotika med 0,7 %, urinvägsantibiotika med 3,5 %, hud- och mjukdelsantibiotika med 2,6 % och aknepreparat med 7,2 %.

Andel PcV av uthämtade luftvägsantibiotika* till barn 0-6 år per kommun

2014 - 2016

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

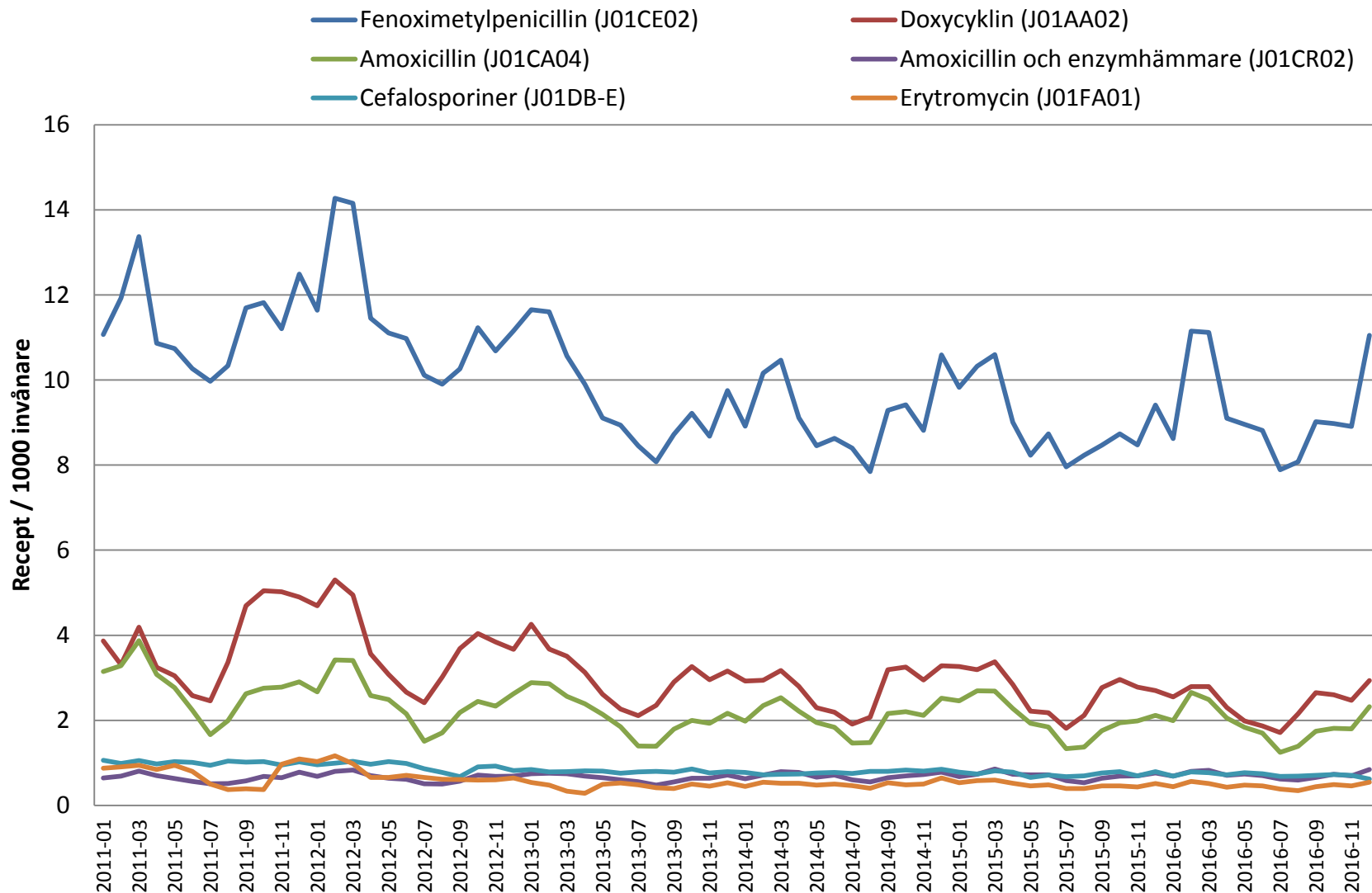

*Som luftvägsantibiotika räknas PcV, amoxicillin, amoxicillin med klavulansyra, cefalosporiner och erytromycin

Andelen PcV av luftvägsantibiotika till barn i Stockholms län låg på 66 % under 2015. Under 2016 ökade andelen till 68 %. Den totala användningen av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år ökade med hela 10 % under 2015.

Uthämtade luftvägsantibiotika per månad i Stockholms län 2011 - 2016

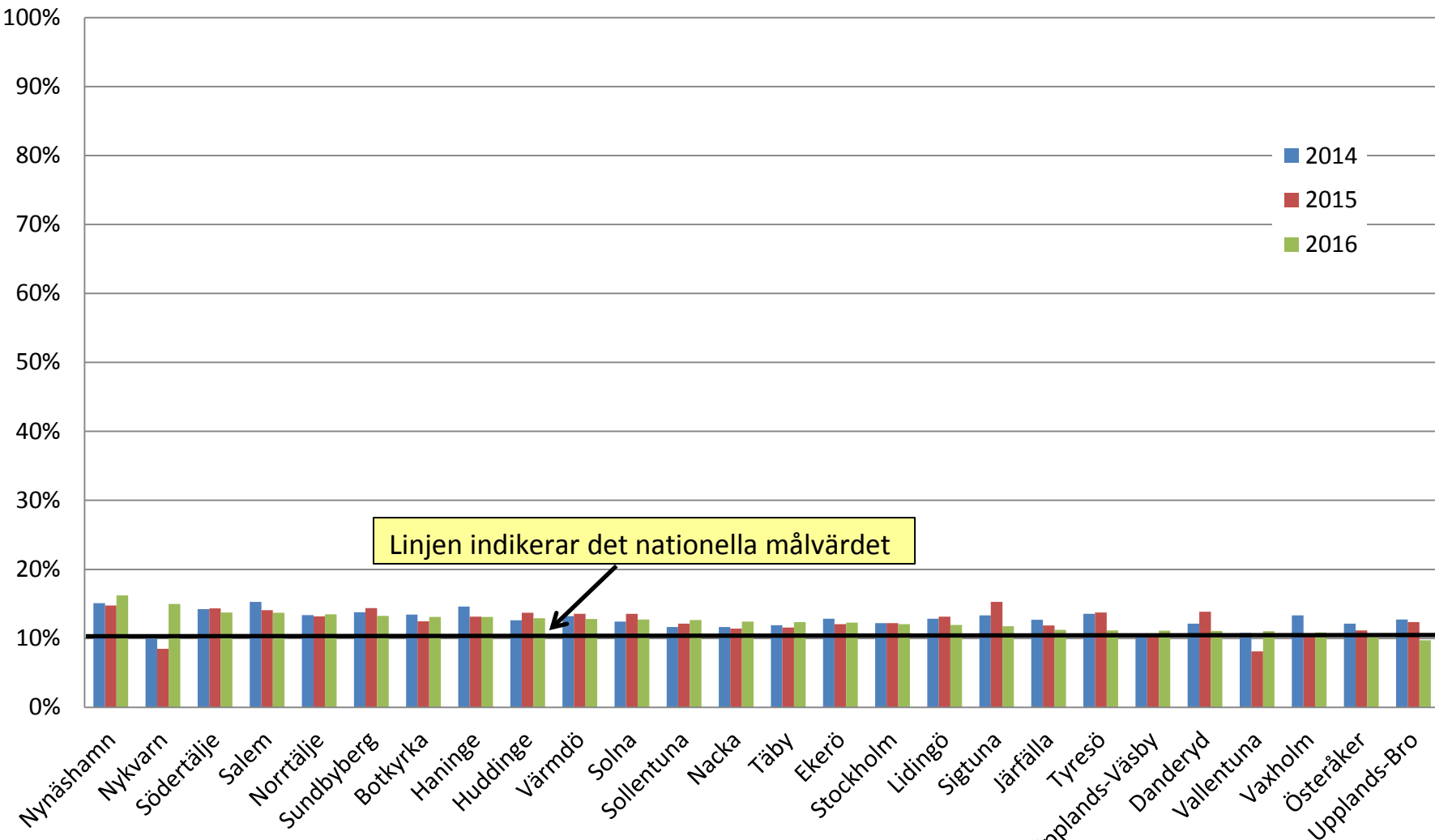
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

Uthämtade recept på luftvägsantibiotika minskade totalt sett med 0,7 % under 2016 jämfört med 2015. Under 2016 ökade fenoximetylpenicillin (PcV) med 3,4 %. Doxycyklin minskade med hela 10 %, amoxicillin med 5,5 %, erytromycin med 4,9 % och cefalosporiner med 3,3 %. Amoxicillin/klavulansyra ökade med 3,3 % under året.

Andel kinoloner av uthämtade urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år per kommun i Stockholms län 2014-2016

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

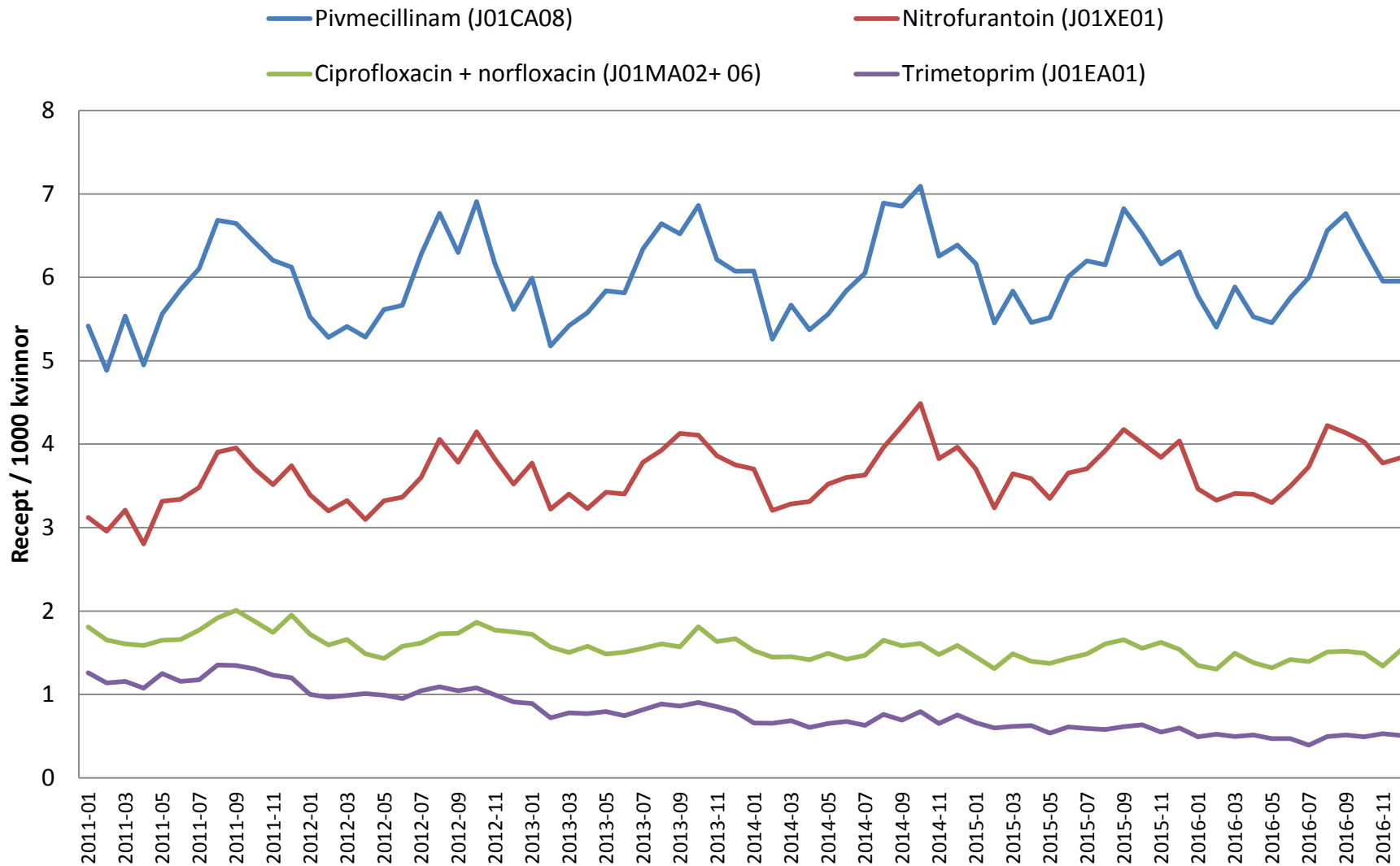
*Som urinvägsantibiotika räknas pivmecillinam, nitrofurantoin, trimetoprim samt kinolonerna ciprofloxacin och norfloxacin

Andelen kinoloner av urinvägsantibiotika till kvinnor i länet låg på 12,3 % under 2016. En minskning från 12,6% 2015. Ett par kommuner ligger nära det nationella målvärdet på max 10 % kinoloner.

Urinvägsantibiotika per månad till kvinnor 18-79 år i Stockholms län

2011 - 2016

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

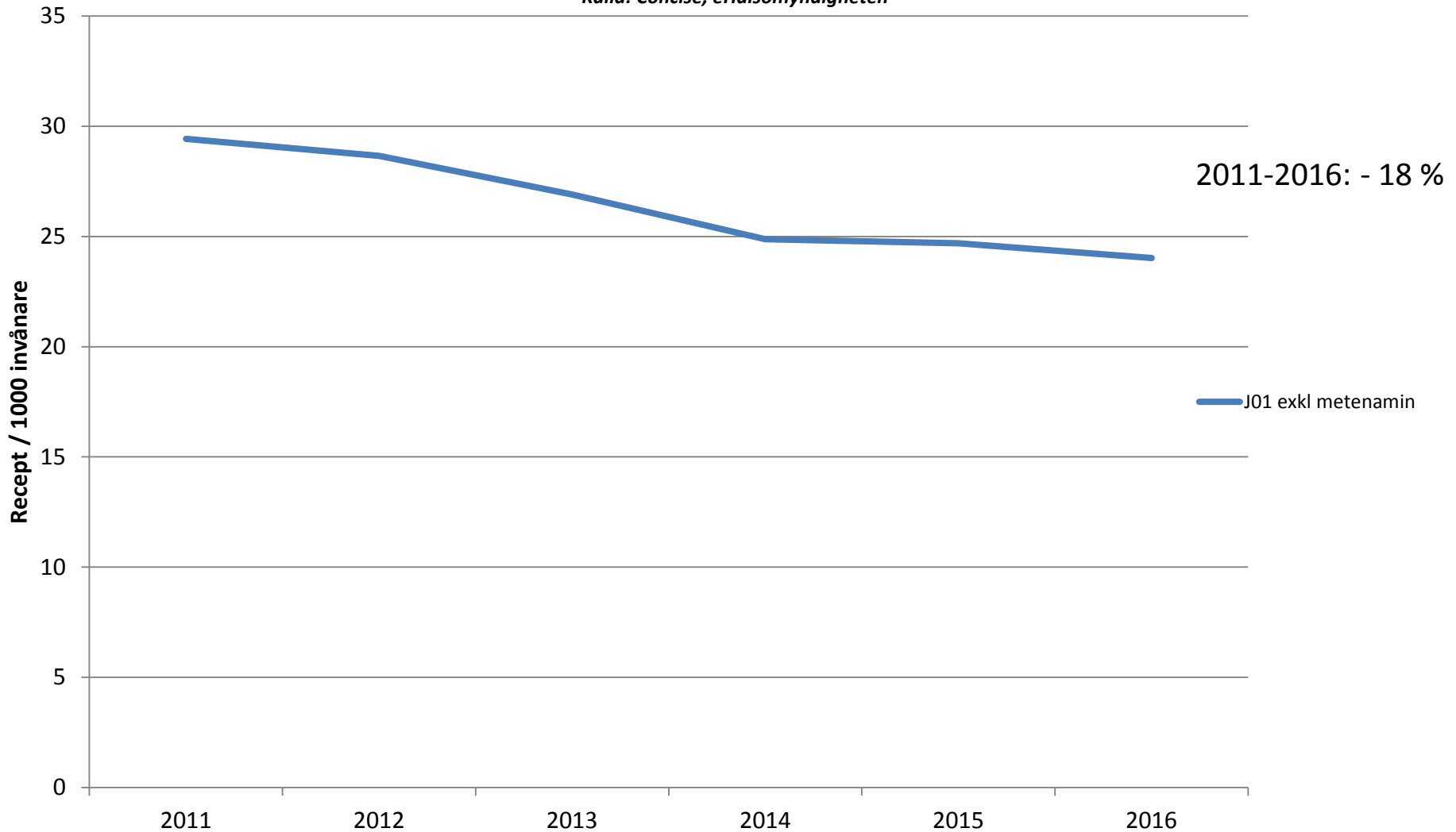
Förskrivningen av pivmecillinam och nitrofurantoin, som är likvärdiga förstahandspreparat, har ökat sedan 2011, medan förskrivningen av övriga urinvägspreparat minskat i enlighet med rekommendationerna. Urinvägsantibiotika till kvinnor har totalt minskat med 2,9 % senaste året.

Antibiotika i tandvården

Recept

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare i Stockholms län per 1000 invånare i länet 2011-2016

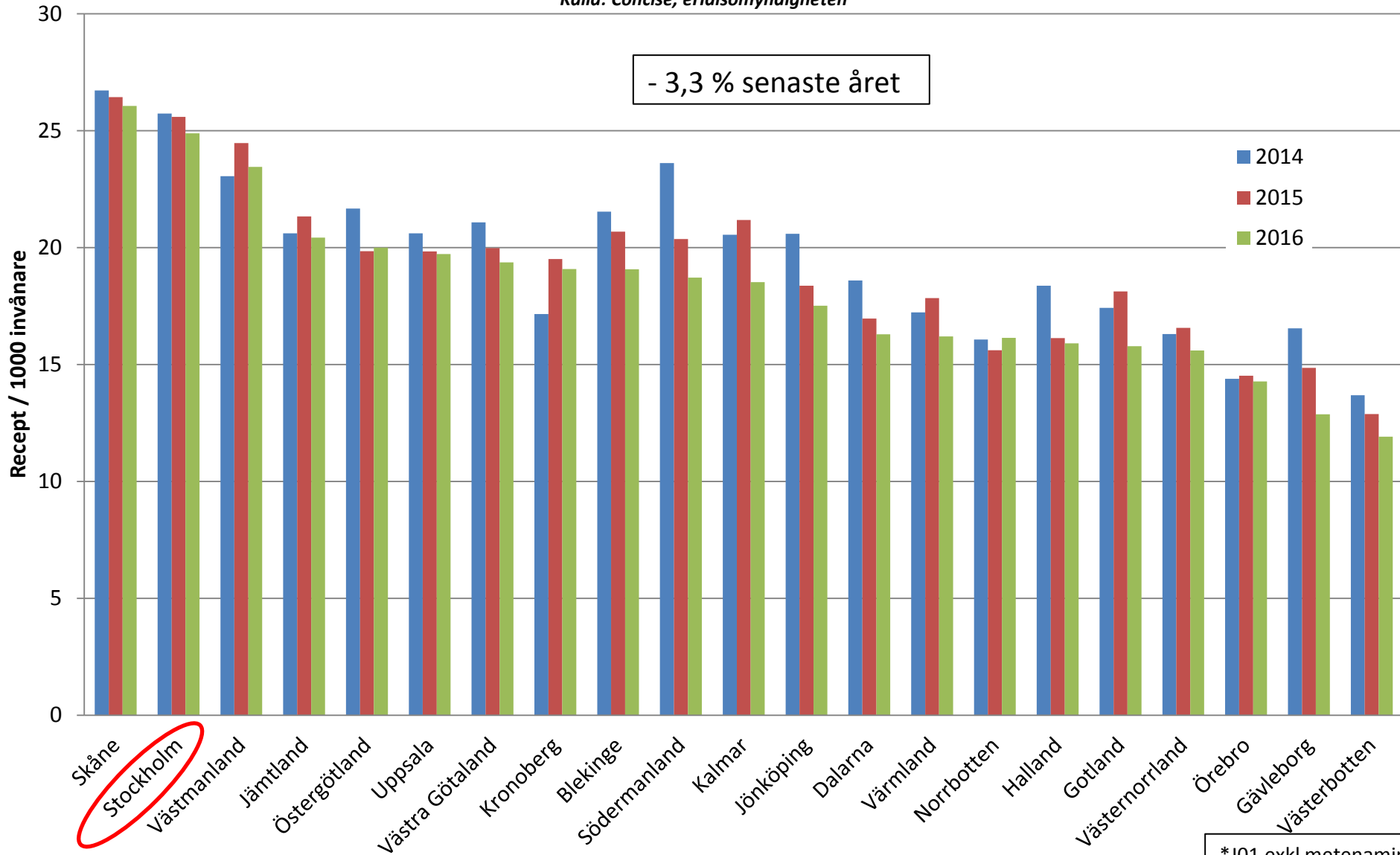
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Antibiotikaförskrivningen från tandläkare har minskat senaste åren. År 2016 minskade förskrivningen i länet med 3,3 % jämfört med 2015. Sedan 2011 är minskningen hela 18 %.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare till invånarna i respektive län

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

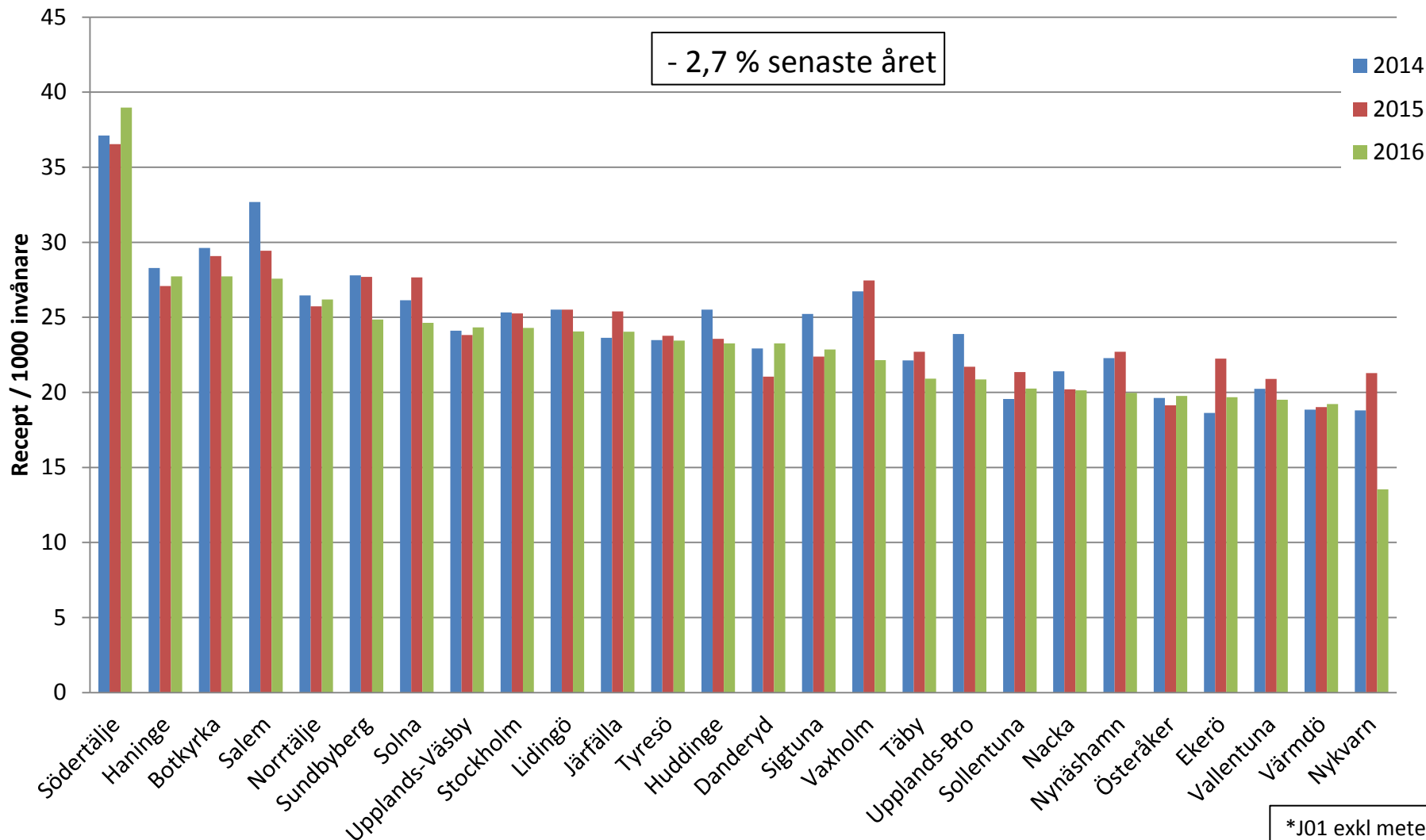

*J01 exkl metenamin

Antibiotikaförskrivningen från tandläkare har minskat i alla län senaste åren. År 2016 minskade förskrivningen i Sverige med 3,3 % jämfört med 2015. Invånarna i Stockholms län får förhållandevis mycket antibiotika från tandläkare och minskningen i länet under 2016 var 2,7 %.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare till invånarna i respektive kommun

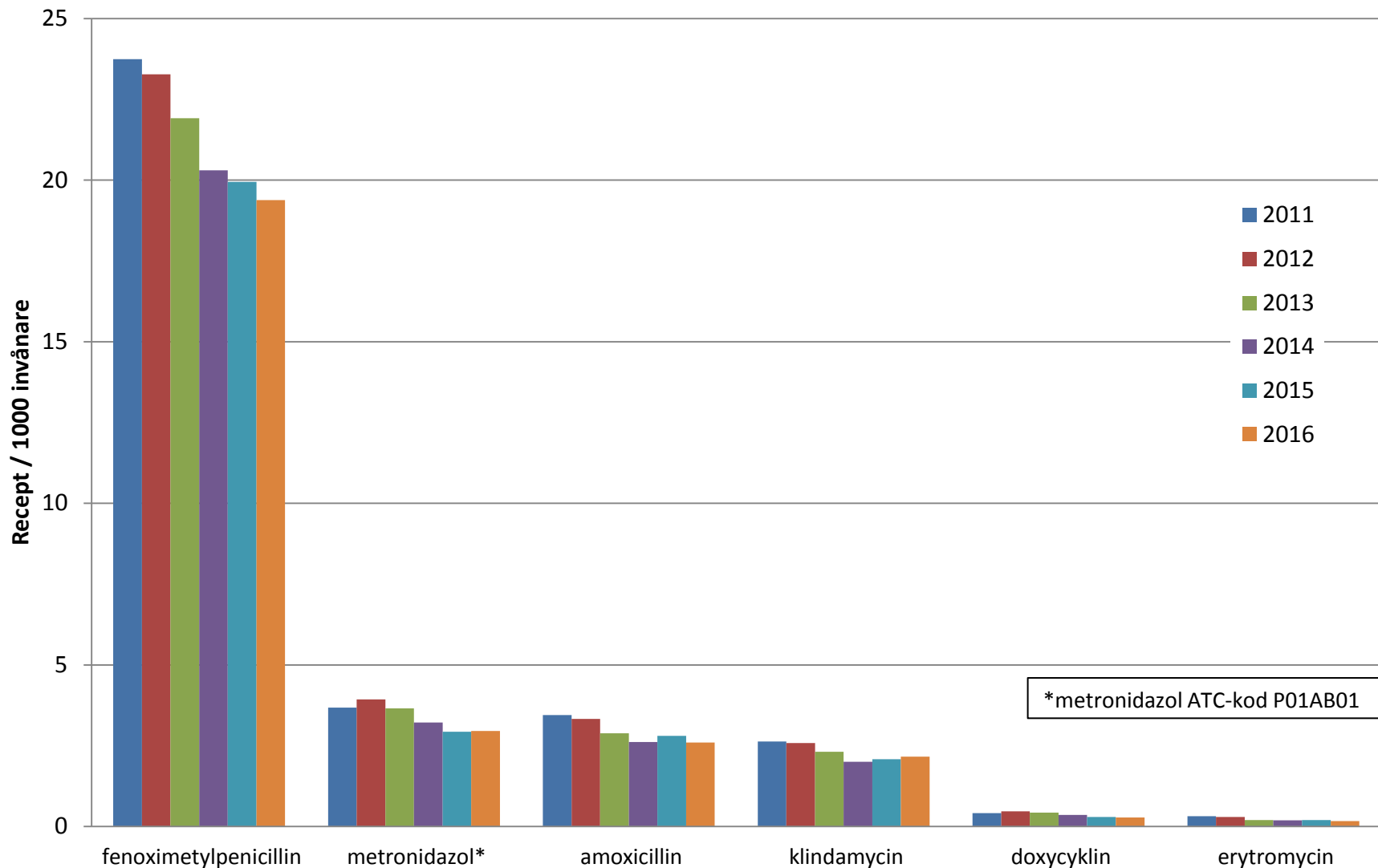
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Invånarna i Stockholms län får allt mindre antibiotika från tandläkare. År 2016 minskade förskrivningen med 2,7 % jämfört med 2015. Ändrade rekommendationer för profylax och behandling ligger bakom minskningen. Det är stor skillnad mellan olika kommuner när det gäller hur mycket antibiotika invånarna får från tandläkare.

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till patienter i Stockholms län

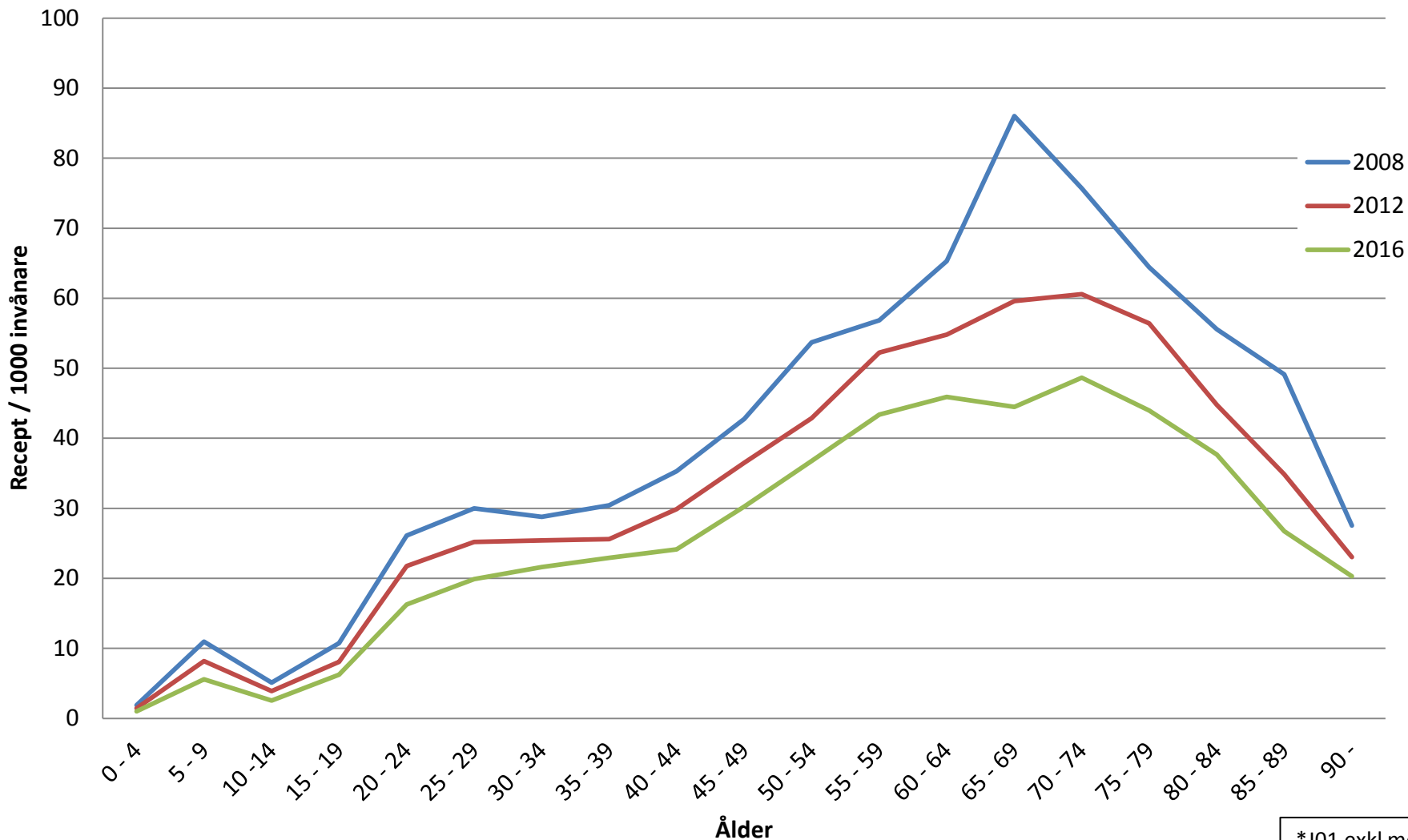
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Antibiotikaförskrivningen från tandläkare har minskat senaste åren. År 2016 minskade förskrivningen i länet med 2,7 % jämfört med 2015. Det är framförallt recept med fenoximetylpenicillin (PcV) som har minskat över tid.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare per ålderskategori i Stockholms län 2008, 2012 och 2016

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

*J01 exkl metenamin

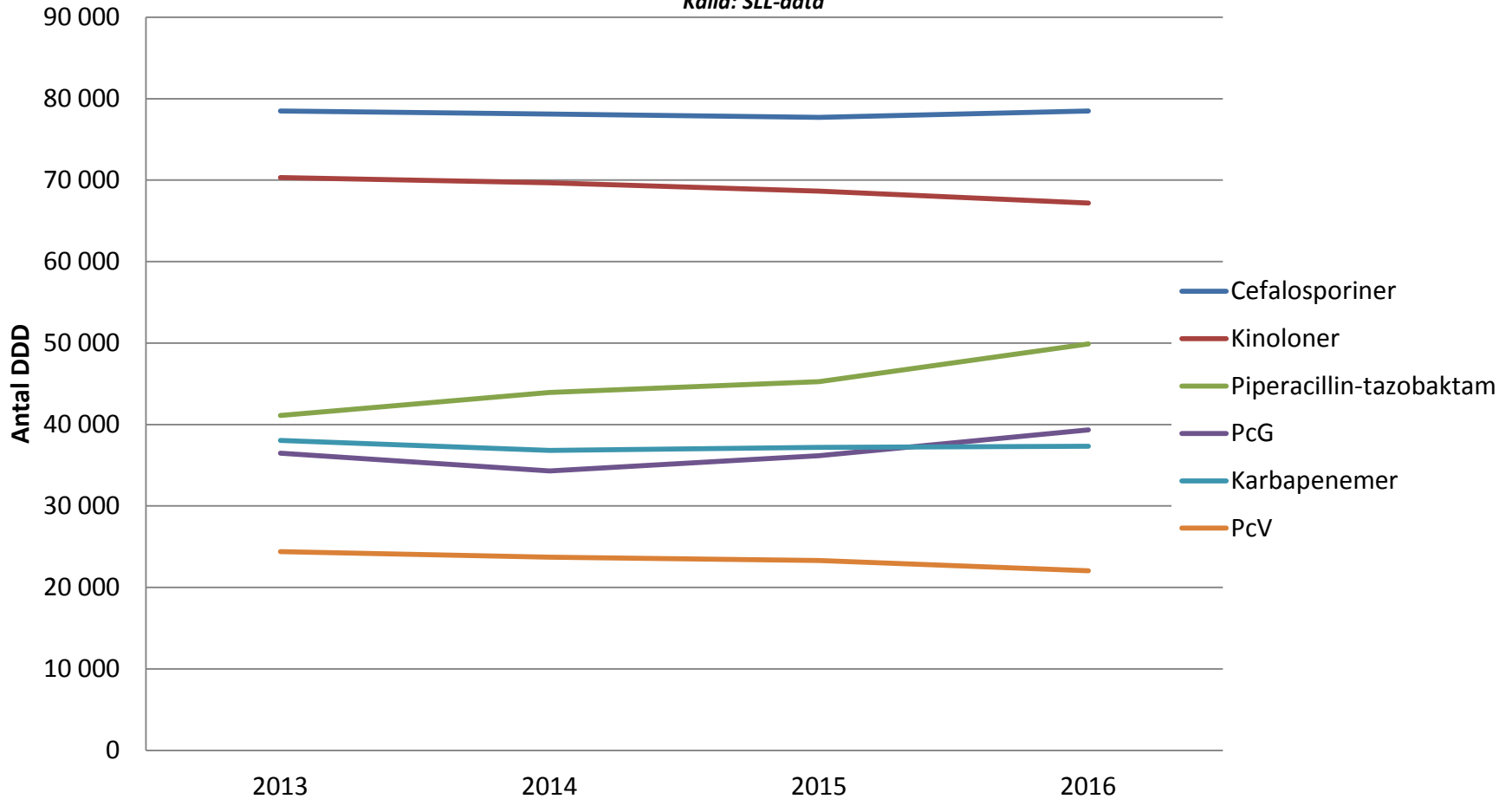
Antibiotikaförskrivningen från tandläkare har minskat senaste åren i alla åldersgrupper, men särskilt i åldrarna 65-74 år. Invånarna i Stockholms län får ändå förhållandevis mycket antibiotika från tandläkare.

Antibiotika på sjukhus

Rekvissionsföreskrivning

DDD per år för vissa antibiotika i slutenvård för akutsjukhusen i SLL

Källa: SLL-data

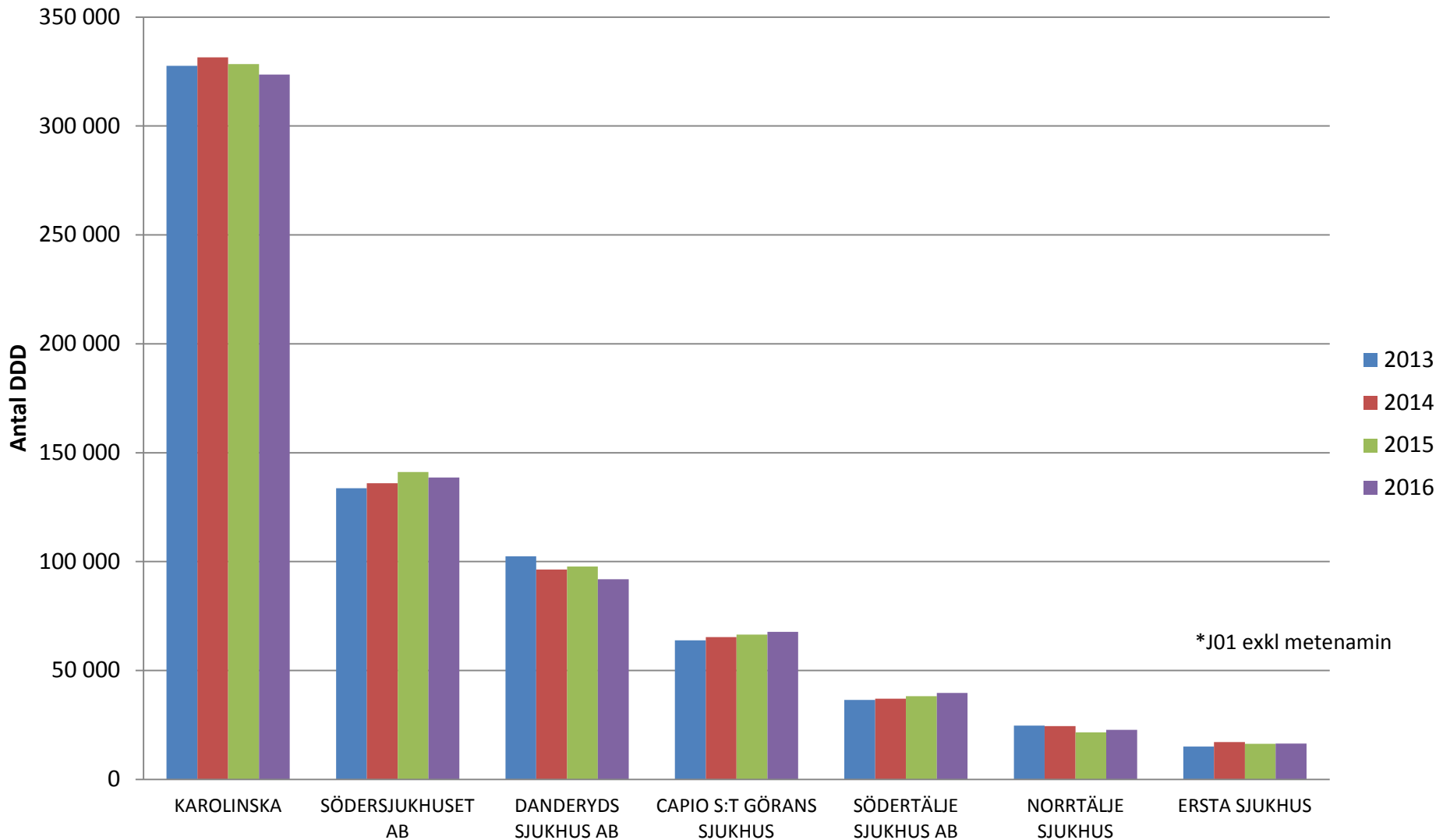

Försäljningen av cefalosporiner (framförallt cefotaxim) ökade något under 2016. Försäljningen av kinoloner visar en minskning senaste året. Det är angeläget att minska användningen av cefalosporiner och kinoloner, som har större benägenhet att selektera fram bakterier som bildar ESBL.

Penicillin G har ökat senaste åren och PcV har minskat. Smalspektrumantibiotika bör väljas i de fall det är möjligt. Piperacillin-tazobaktam fortsätter att öka i rask takt. Försäljningen av karbapenemer på oförändrad nivå senaste året. Totalt sett minskade antibiotikaförsäljningen på rekvisition till akutsjukhusen med 1,4 % under 2016 jämfört med 2015.

DDD för alla antibiotika* på rekvisition per sjukhus 2013-2016

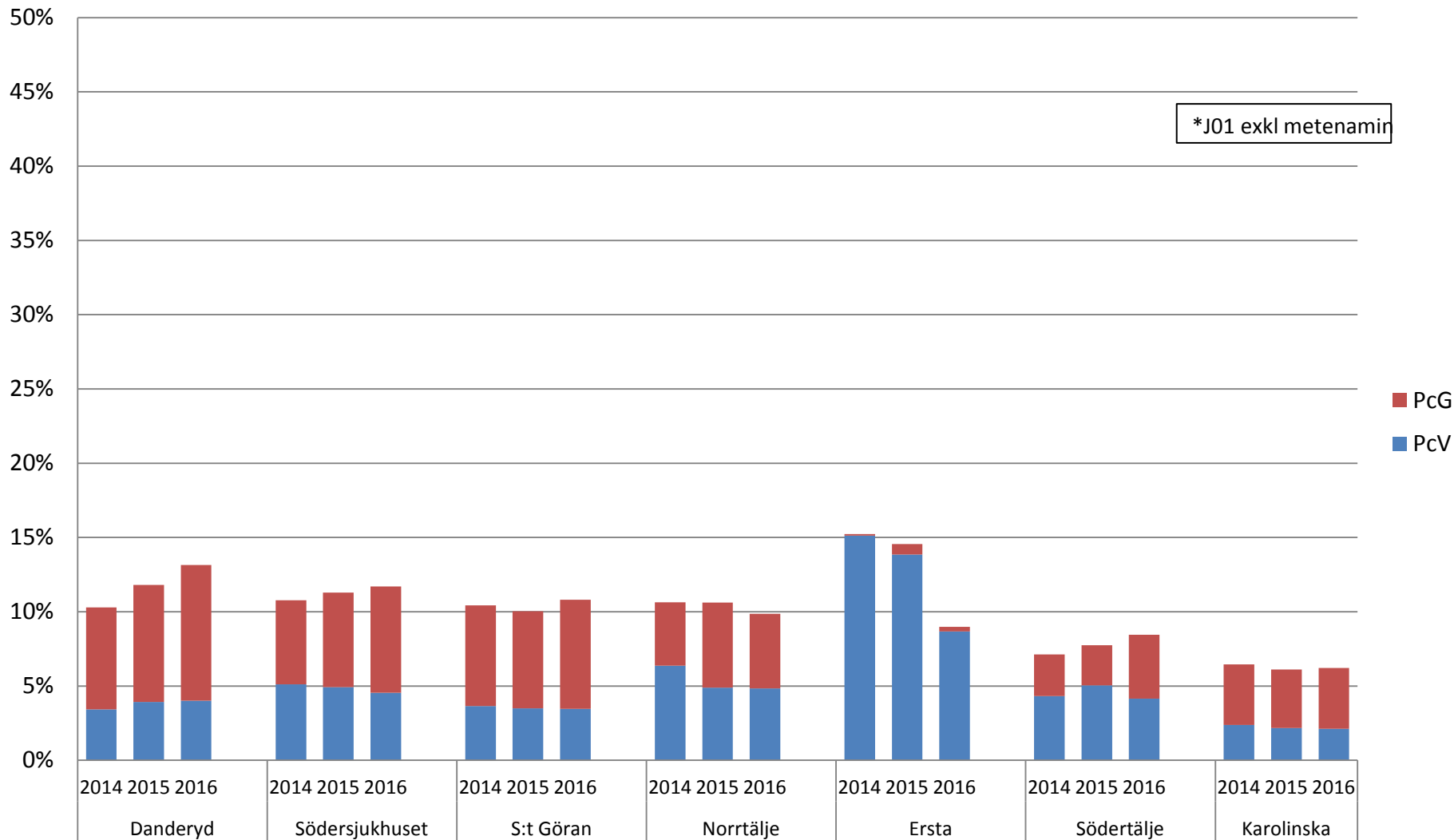
Källa: SLL-data

Nivån på antibiotikaanvändningen visar blandad utveckling för sjukhusen under 2016. Totalt minskade antalet DDD på rekvisition med 1,4 % under 2016 för akutsjukhusen.

Andel PcV + PcG av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2014-2016

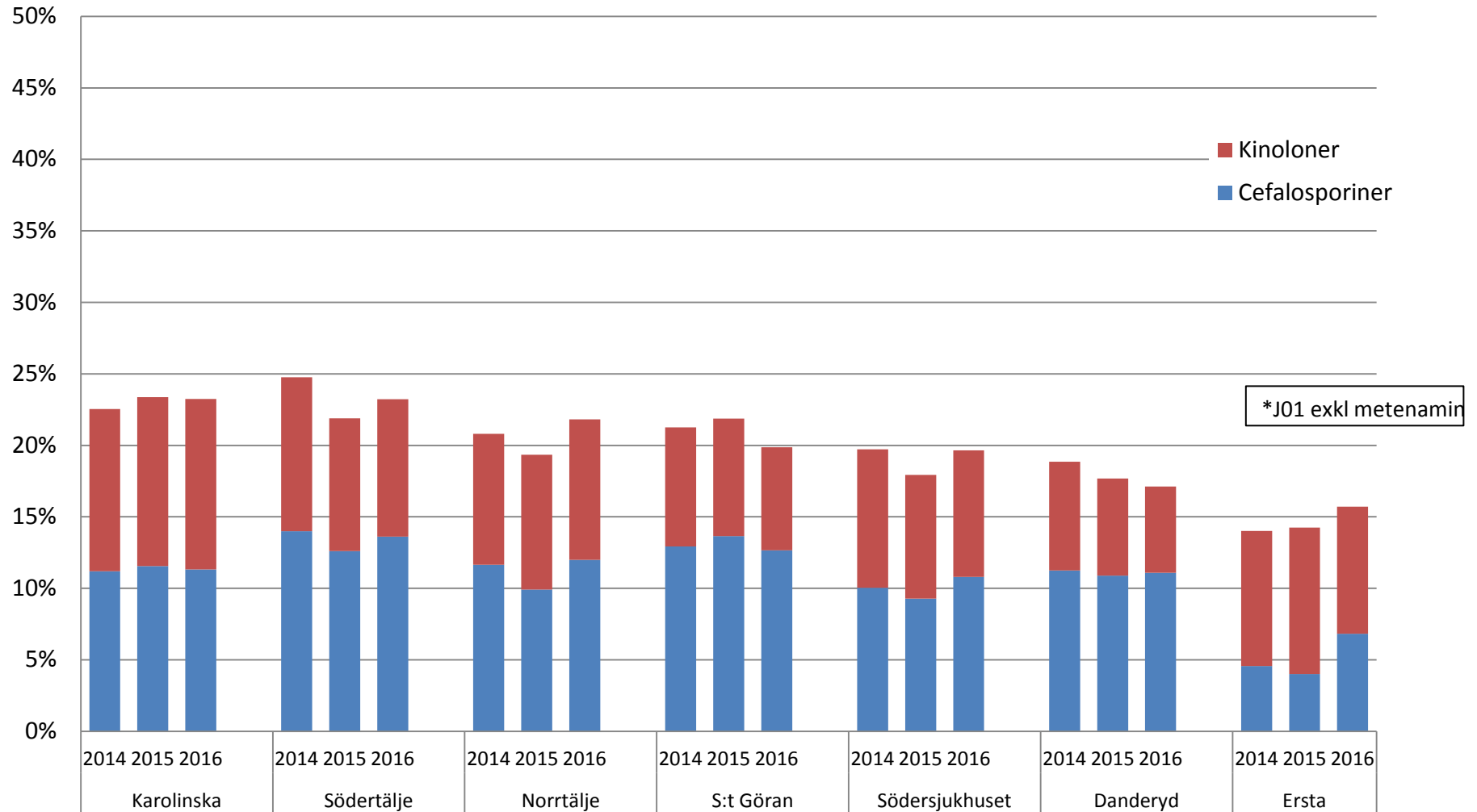
Källa: SLL-data

Andelen penicilliner med smalt spektrum visar blandad utveckling på sjukhusen senaste året. Sjukhusens olika patientunderlag påverkar möjligheten att använda PcV och PcG.
När det gäller användningen av PcV och PcG ligger SLL lägre än riksgenomsnittet för slutenvård och en ökad användning av penicillin, när så är möjligt, rekommenderas.

Andel kinoloner och cefalosporiner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2014 - 2016

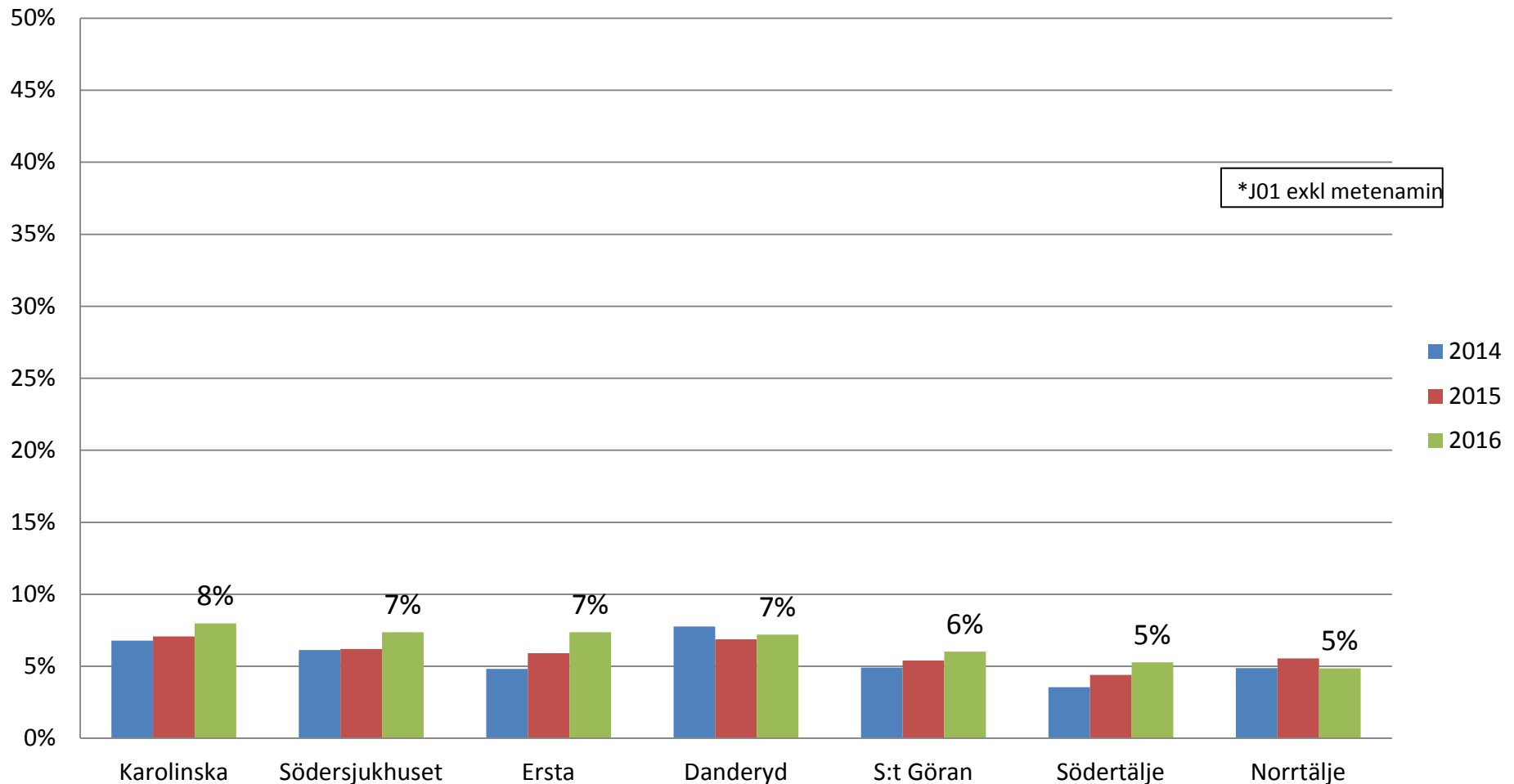
Källa: SLL-data

Andelen cefalosporiner och kinoloner av totala antibiotika visar blandad utveckling på sjukhusen inom SLL. När det gäller cefalosporin- och kinolonanvändning ligger SLL något högre än riksgenomsnittet för slutenvård. Det är angeläget att minska användningen av cefalosporiner och kinoloner, som har större benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL.

Andel piperacillin-tazobaktam av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2014 - 2016

Källa: SLL-data

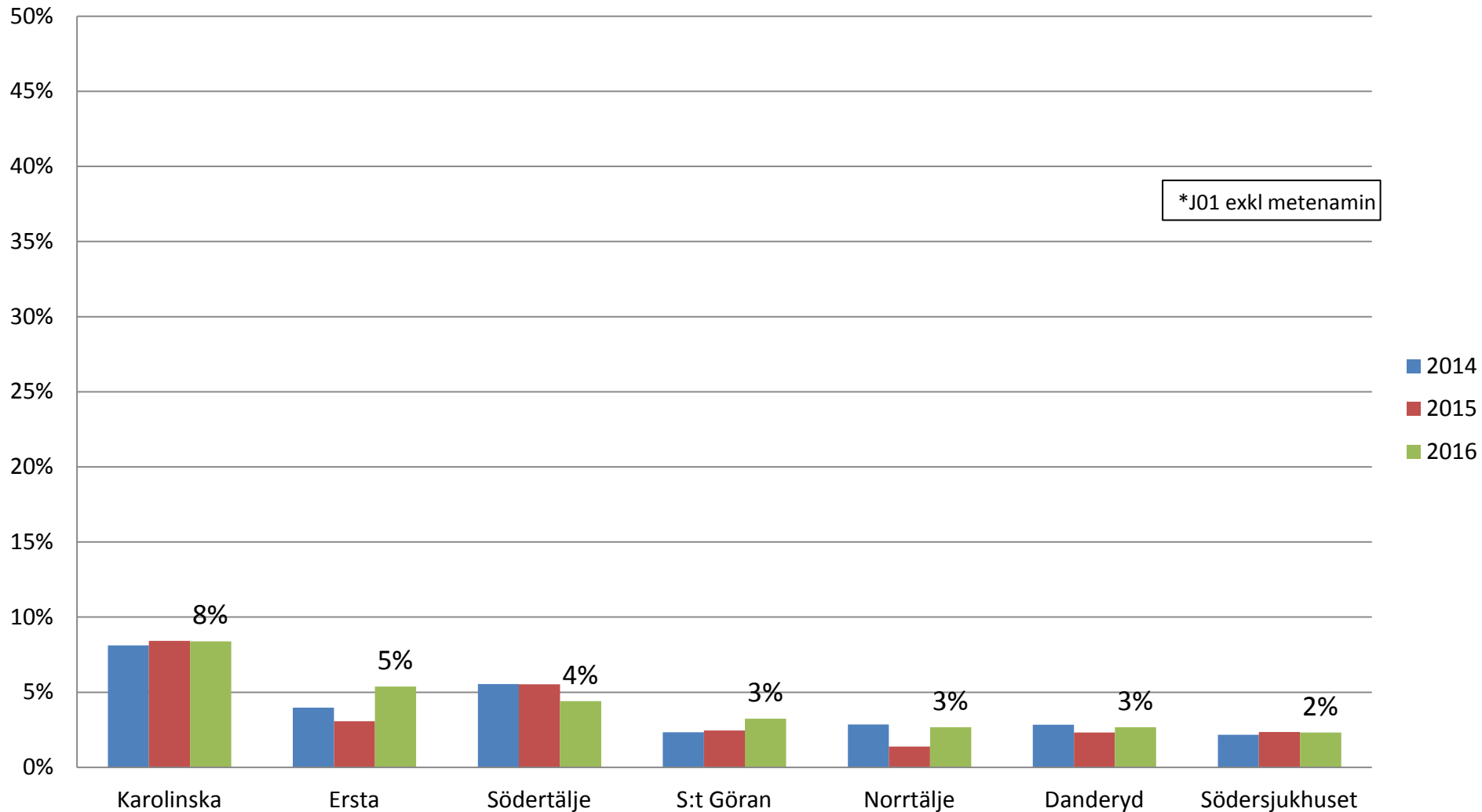

Andelen piperacillin/tazobaktam fortsätter att öka på nästan alla sjukhus i länet.
Om vi får en ökad resistens mot piperacillin-tazobaktam med relativt brett spektrum finns i många fall få
behandlingsalternativ kvar.
Stockholms län har trots ökningen lägst andel piperacillin-tazobaktam i hela landet.

Andel karbapenemer av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2014 - 2016

Källa: SLL-data

Andelen verkliga bredspektrumantibiotika som karbapenemer visar blandad utveckling för sjukhusen senaste året.
Om vi får en ökad resistens mot bredspektrumantibiotika finns i många fall få behandlingsalternativ kvar.